

Békési

Harangszó

XV. évfolyam 3. szám – A BÉKÉSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG DÍJTALAN IDŐSZAKI HÍRADÓJA – 2014. október 31.

Választások előtt állunk

Alighogy véget ért a választási év Magyarországon (országgyűlés, Európai Parlament, önkormányzatok), a Magyarországi Református Egyházban már javában zajlanak a belső választások. Megújulnak az egyházmegyei, egyházkerületi és zsinati vezetők. A református egyház vezetői már egy éve kérték gyülekezeteinket, hogy imádkozzanak a választások sikeréért, eredményéért.

A Békési Református Egyházmegye még szeptemberben megtartotta az utolsó közgyűlést, jóváhagyta az egyházmegyei tisztségekre jelöltek személyét. Katona Gyula esperes úr, gyülekezetünk vezető lelkésze az egyetlen jelölt az esperesi tisztségre. Munkáját egyházmegyei gondnokként ismét Markó István segítheti. A Tiszántúli Református Egyházkerület életében is véget ér egy korszak: Bölcskei Gusztáv püspök úr már nem indul újabb mandátumért. Az egyetlen püspökjelölt Fekete Károly professzor úr, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora. Egyházkerületi főgondnok-jelölt Adorján Gusztáv, a Nyíregyháza-Városi Egyházközség presbitere, szülész-nőgyógyász. A választás joga és felelőssége a presbitériumok kezében van. November hónapban minden presbitérium szavaz az egyházmegyei, egyházkerületi és zsinati tisztségviselőkről, és 2015. január 1-től új vezetők állnak egyházunk élén. Kérjük olvasóinkat, gyülekezeti tagjainkat, hordozzák imádságban ezt a fontos ügyet.

Oktober 31. – Reformáció emléknapja

Novemberben esperest választunk

Szerkesztői jegyzet

Hol hideg, hol langyos időjárás van napok óta. Az ember szívesen van a meleg szobában, az október eleji szinte nyárias meleg után a legtöbb otthonban működik a radiátor vagy kellemesen duruzsol a tűz a kályhában. Az óraátállítás, a korai sötétedés a lakásba parancsolja az embert, így talán több lehetőségünk – és persze kedvünk – van az olvasásra is. Ebben szeretne segíteni Önöknek a Békési Harangszó. Reméljük, hogy ebben a lapszámban is találunk kedvükre való. Legutóbb a tanévzáró táján jelentkeztünk újsággal, azóta sok minden történt a gyülekezetben, az iskolában és a városban is. Ebben a lapszámban igyekszünk összefoglalni mindazt, ami azóta történt. Örömteli, hogy megtartotta jelölő közgyűlését a Békési Református Egyházmegye, amely ismét Katona Gyulát jelölte esperesnek. Mivel ő az egyedüli jelölt, valószínűsíthető, hogy a következő ciklusban is ő vezeti egyházmegyénket. Petneházi Zsigmond gondnok folytatja a rovatát, és elgondolkodtató írásban boncolgat egy aktuális kérdést. Október 12-én tartották az önkormányzati választásokat. Aznap az Útmutató igéi a következők voltak:

Megalázzuk magunkat Istenünk előtt, és jó utat kérünk tőle. (Ezsd 8,21)

Amikor pedig eltöltöttük ezeket a napokat, és elindultunk, hogy utunkat folytassuk, valamennyien elkísértek bennünket feleségükkel és gyermekeikkel még a városon is túl, és a tengerparton térdre esve imádkoztunk. (ApCsel 21,5)

Azt is tudjuk, hogy „ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak az építők”. A sorrend nem mindegy: megalázzuk magunkat az Úr előtt, jó utat, segítséget, útmutatást kérünk tőle. Így lehet sikeres Békés városa, de az ország is. A reformáció és a halottak napja is elgondolkodtathat bennünket: Jó utat kértünk eddigi életünk során Istentől? Jó fele tartunk?

Mucsi András szerkesztő

Kedves Olvasó!

Lapunk legújabb száma a Reformáció emlékünnepe alkalmából jelenik meg. Sajnos mára ez a nap egyre inkább elveszíti jelentőségét, így ünnep jellege is elhalványult. S ez igaz gyülekezeteink tagjaira is, akik közül egyre kevesebben érzik szükségét annak, hogy méltó módon emlékezzenek arra, ami a reformáció kezdetén történt.

Pedig egyáltalán nem volt kis jelentőségű Luther Márton fellépése, amikor az akkori hivatalos egyházzal szembeszállva alapvető teológiai kérdéseket a Biblia szerint újraértelmezett. Amikor 95 tételét megfogalmazta, még maga sem gondolta, hogy forradalmian új változások következnek be, amelyek évszázadokra új irányt szabnak az anyaszentegyház életében.

Úgy gondolom, nem is annyira az ünnepi emlékezés a fontos – bár arra is szükség van –, hanem annak a tar-

talomnak az el- és befogadása, amit a lutheri és kálvini örökség hordoz, s aminek ma egyre kevésbé tulajdonítunk jelentőséget. Röviden és lényegre törően megfogalmazva ez a biblikus látásmód és gondolkodásmód, amit egyre inkább kiszorít a modern világ életszemlélete.

Az utóbbi hetekben gyülekezetünk lelkipásztorai, hitoktatói több alkalommal is arról tanácskoztunk, hogy miként lehetne az egyre inkább állóvízzé merevedett gyülekezeti életet megpezsztíteni, s abba különösen is a fiatalokat bevonni.

Ezzel párhuzamosan a szeretet-szolgálati területen is új munkatársak segítségével igyekszünk hatékonyabban munkálkodni.

Erről a helyről is hadd kérjek minden Kedves Olvasót, hogy hordozza imádságban gyülekezetünk megújulásának ügyét, s maga is vegyen hatékony(bba)n részt a gyülekezeti élet megelevenítésében! A Reformáció öröksége erre tanít és kötelez bennünket!

Katona Gyula esperes-lelkipásztor

Kolozsvár ismét vendégül látott bennünket

Augusztus 18-21. között a békési reformátusok Kolozsvárott vendégeskedtek. Mint ismert, a Kolozsvár-Hídelve városrészben fekvő református gyülekezettel régi testvéri kapcsolat áll fenn, amely több éven keresztül „aludt”, de pár éve ismét felmelegítettük azt. Tavaly a kolozsváriak jártak Békésen, most a békésieket látták vendégül a helyi reformátusok. A békésiek részt vehettek a Magyar Napokon, ellátogathattak Kalotaszeg több településére (Magyarvista, Inaktelke, Kalotaszentkirály), Körösfőre, valamint a híres tordai hasadékhöz és az Erdélyi Nemzeti Parkba.

Áldás, békesség Istentől!

Köszöntöm a kedves Testvéreket!

A jelen gondolatok írásba foglalásakor még nem, de az olvasáskor már utolér bennünket a reformáció ünnepe. Nem tudom elgondolkodtak e már azon, hogy mit is jelent a reformáció? No persze nem tudományos értelemben, hanem úgy hétköznapien. Nekem az alábbi néhány gondolat jutott eszembe.

A reformáció előtt a keresztények azon keseregtek, hogy az egyház nehezen összekuporgatott vagyonán világi és egyházi urak élősködnek. A reformáció után a világi uraknak már olyan jól ment, hogy az egyháznak alig maradt valamije, és ehhez a reformáció akaratán kívül is, de hozzájárult.

A reneszánsz kor kritikusaiknak fájdalmas tapasztalata volt, hogy a Biblia és az egyház nem éppen volt egymással összhangban. A kereszténység egyik fele az egyházat választotta, mint a Biblia egyetlen igazi magyarázóját, a másik fele a Bibliát választotta, mint a reformált egyház ítélőbíróját. A kereszténység/ értelemszerűen a nyugati kereszténységről van szó/ az egyesülés halvány reménye nélkül véglegesen kettészakadt.

A protestantizmus és a katolicizmus, két valaha egy forrásból indult vallás kettévált, és mint két szerteágazó folyó a saját hitelvei, tanítása szerint mélyítette a gyökereit.

Rembrandt vallásos festészete a korabeli holland élet ábrázolásával tárja fel a bibliai történetek mélységét, és az északi reformált vallást. El Greco a spanyol reformáció szellemiségét árasztja műveiben, azonban alakjai nem e világból valók, a menny felé törekszenek, teljesen szellemiek, ami lehetne egyidejűleg a kolostorok festészete is, de azoké a kolostoroké, melyek megnyitották kapuikat a világ előtt és be is akarják engedni.

Sok keresztényt elkeserített, hogy számtalan papnak kellett törvénytelen módon /mózesi törvények,

házasság szentsége/ növel élnie. A reformált kereszténység felismerte ennek szükségességét, és elismerte a papok nősüléshez való jogát, a nem reformált kereszténység pedig azért folytatott időnként nem is sikertelen küzdelmet, hogy a papjai ne nősülhessenek.

A kereszténységnek nagy bánata volt a papok tudatlansága. Bár a tudatlanságot alapvetően nem lehet megszüntetni a papi öltözetek és az imádkozó testtartások megváltoztatásával, de tény, hogy reformált egyház papjainak lelkipásztori törekvése az oktatásra irányult, a nyomdák és a nyomtatott könyvek, a nemzeti nyelvekre lefordított Biblia segítségével folyamatosan sikerült nemcsak a papságnak, hanem a népnek is a műveltségét előmozdítani.

A reformált kereszténység felismerte, hogy a hatékony és főleg modern állam elvei nem férnek össze az egyházi kiváltságokkal és a kánonjoggal. Így a reformált kereszténység mindenütt eltörölte a papság kiváltságait.

A kereszténység felismerte, hogy a keresztény etikát, és az emberek mindennapi életét szakadék választja el. Sok emberi gyarlóságra a reformált kereszténység sem talált megoldást, de a hatékony igazságszolgáltatás, az állam hatékony működése, és az állam iránti bizalom erősödése nagyban hozzájárult a civilizáció fejlődéséhez. Mindebből következően az erkölcs színvonala magasabb szintre ért. Látjuk ennek napjainkban is meglévő és igazán éles példáit. A Skandináv országokban, de már az USA egyes államaiban is gyakorlatilag mára megszűnt az adócsalás, a korupció.

A reformációval elterjedt a családi áhítat, a Biblia ismerte széles körű és alapos lett. A zsoltárok a nép énekeivé váltak. Virágzott a vallásos irodalom és költészet. A reformált vallásos irodalom nem a szaktudósoknak íródott, hanem a földeken, és a konyhában szolgáló egyszerű lelkeknek.

A reformáció előtt a kereszténység gazdag volt és sokszínű. De az oltárt már – már eltakarta a rengeteg dí-

szített kellék, miközben a sarokban állt a por. A reformáció az egyszerűsége törekedett, és a templomozók figyelmébe éppen az állította, ami a lényeg. A reformáció után már nem lehet visszatérni azokhoz a sémákhoz, amiben elsikkad Isten kegyelme, és szuverenitása. Luther világosan kimondta, az üdvösség nem szereshető meg szertartások útján, sem külső cselekedetekkel, sem búcsúcédulákkal, sem zárandoklattel, sem a Madonna körbehurcolásával. Luther ezen tiltakozása sikeresnek bizonyult. A Wittenbergben kifüggesztett tézisek nem forradalmat akartak csinálni, hanem az igazságra akartak ráébreszteni. Egyedül a hitből való megigazulás lett a protestantizmus kardinális tétele.

A reformáció korában megjelenő szigorúság az erkölcsöt állította a középpontba, de nem a hit helyett, hanem annak következményeként.

Az 1648-ban a harmincéves háborút lezáró vesztfáliai béke éppen arra igyekszik választ adni, hogy a kereszténység kiutat, szellemi politikai békét keres.

De nem minden volt ilyen szép. Két évszázadnyi dicsőség után, 1660-tól Angliában a reformáció szava már kezd rosszul csengeni. És ez csak a kezdet volt. A szó, mint reformáció megkopott, érték vesztett, a kialakuló új világ már fél a reformációtól, már – már ott tartunk, hogy rájövünk, egyetlen emberi intézmény sem tökéletes.

A kereszténység a 21. században egészen biztos új korszakába fog lépni. Jó példa erre Ferenc pápa időnként több, mint érdekes és figyelemreméltó megnyilvánulása. Az új törekvések nem lehetnek azonosak a 16. század törekvéseivel. A világ sokat változott azóta. Eljött a megőrzés és a nyugalom ideje. Megláthatjuk, ha mi is úgy akarjuk, mire képes a józan ész és a józanság.

E gondolatok reményében kívánom áldottan megünnepelni a reformáció eszméjét.

Dr. Petneházi Zsigmond gondnok

Kálvin kora: a reformációk és azok egyházi háttere

Bevezetés

Előljáróban le kell szögeznem azt, hogy a reformáció semmiképpen sem egy elvilágiasodó és a hittől elforduló környezetben jelentkezik, ahogy gondolnánk, hanem igenis komoly hitélet jellemezte a késő középkort. Ha ez a feltétel nem lett volna adott, ahogy ma pl. már nem jellemző az erős vallásosság a társadalomban, akkor nem lett volna sikeres a reformáció. Néhány példán keresztül érzékeltetni szeretném, hogy hosszú időn keresztül érezhető volt a katolikus hit hatása a protestáns országokban is. Óvni szeretném olvasóimat attól is, hogy a saját korunk protestáns istentiszteleteit visszavetítsük a 16. század viszonyaira, amikor sok helyen még prédikáció sem volt az istentiszteleten, valamint a lelkészek teológiai műveltsége finoman szólva jórészt szerény volt. Érdeemes elgondolkodni ezeken a kérdéseken 2014-ben, amikor a reformátusok Kálvin halálának 450-ik évfordulójára emlékeznek Isten iránti hálával. Egyúttal nagy szükség lenne egyházaink ismételt, belső reformációjára, az ébredésre.

Egy másik dolog talán meg is botránkoztatja az átlag protestánst: nem tartom szerencsésnek, hogy „a” reformációról beszéljünk, hanem nézetem szerint a 16. században reformációk zajlottak le, így többes számban. Ahány ország, annyi reformáció, és azon belül is különböző felekezetek alakulnak, úgy mint evangélikus, református, unitárius, anglikán, majd pedig anabaptista.

A katolikus hagyomány sok helyen megmaradt

Semmiképpen sem szabad azt gondolnunk, hogy az újonnan protestánsá váló egyházakban azonnal rend támadt a fejekben. Ennek az egyik oka a lelkészekben keresendő, akik ugyan nagyrészt tudomásul vették a pápa „száműzését”, örömmel fogadták a házasság engedélyezését, de teológiailag nem tudtak azonnal lépést tartani a változásokkal. Elképzelhetjük, hogy micsoda kavarodás támadt az olyan helyeken, ahol néhány évtized alatt többször is felekezetet cserélt egy terület. Erre példa Kelet-Magyarország, ahol a lutheránus hullámot a református, majd az unitárius követte, de végül a terület többsége visszatért a református hitre.

Az evangélikus országok és az ang-

A reformáció nyomán Európa vallásilag sokszínűvé vált

likánok ráadásul erős folytonosságtudattal rendelkeztek a középkori katolikus egyházzal, és templomaik, papjaik ruhái, szertartásaik sem változtak olyan radikálisan, mint a reformátusoké. A reformátusok reformációja sokkal radikálisabb volt, így száz év elteltével a reformátusok teljesen idegenkedve lépték át egy katolikus templom küszöbét. A Kálvin nyomdokain járó reformátusok teljesen lecupasztották megörökölt templomaikat, az új templomok, imaházak, gyülekezeti termek pedig már a puritán egyszerűség jegyében épültek. A hívek csak figyeljenek az igehirdetésre, a képek használata pedig amúgy is írás-ellenes. Különös érzés belépni egy-egy ilyen reformátussá vált középkori gótikus templomba, amelyben a padok mellett csak szószéket, úrasztalát, keresztelőmedencét találunk.

A több évszázados szokásokat nem lehetett csak úgy kiirtani, így a népi vallásosságban megmaradt a rózsafüzér használata, a keresztvetés, a térdhajtás, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Norvégia északi részén még a 19. században is voltak olyan eldugott falvak, ahol élénken élt Mária kultusza, pedig az ország a 16. században az evangélikus hitre tért. A legtöbb katolikusnak tartott hiedelem egyébként részben a kereszténység katolikus ágának felvétele előtti pogány időkbe nyúlik vissza. A lelkészek egy része nem akart, vagy a gyülekezet haragjától tartva nem mert szólani olyan szoká-

sok, mint az ősi termékenységek kultusza, a húsvéti tojás ellen. A nagyhétet a parasztok bab- és lencseételek főzésével kezdték, és a fiúk barkát gyűjtöttek virágvasárnapon, habár a körmeneteket megszüntették. Az idők még hosszú ideig **rózsafüzérrel** a kezükben imádkoztak a temetőben, a hívek keresztet vetettek, megkerülték az útszéli fészületet, sőt több német faluban arra kényszerítették a lelkészt, hogy villámlás idején harangozzon, mivel a harangszóról azt tartották, hogy eltereli a villámokat. A protestánsok is mondogatták: Uram, légy irgalmas az ő lelkéhez! A sírkövekre felkerült az *Ora pro nobis* – imádkozz érettünk.

Az istentisztelet és a vasárnap

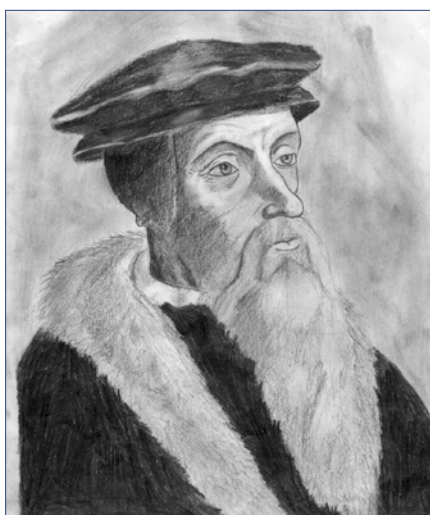
A templom belseje is átalakult. A templom legfontosabb új kelléke a **szószék** vagy a felolvasópult lett, hiszen a legtöbb helyen mégis csak elhangzott tanítás az istentiszteleten. 1600 körül a legtöbb falusi templom még egyszerű földpadlós épület volt, és csak a tehetős falvak vagy a városok jutottak el oda, hogy kőlapokkal fedjék a templomok belsejét. A padlót szalmával vagy forgáccsal szórták fel, és a berendezés is csak néhány padból vagy székből állt. Az is előfordult, hogy a templom sarkában egy-két földkupacra bukkant a látogató, mivel szokásban volt a templomban való temetkezés. **Az orgonát, ha egyáltalán volt valaha, addigra eltávolították**, csakúgy, mint a szobrokat és a falfestményeket. A falakat többnyi-

Kálvin kora: a reformációk és azok egyházi háttere... folytatás a 4. oldalról

re fehérre meszelték. Nem gondoljuk azonban, hogy a pompás színes üvegablakokat mindenhol kitörték, ennek jórészt anyagi okai voltak, hiszen az átlátszó fehér üveg igen drága volt. A középkorban a mise a gyülekezetért folyt és nem a gyülekezettel, a pap hátat fordított a nyájnak, és latinul az oltár előtt mondta a liturgiát. A katolikus korszakban az összegyűlő gyülekezet így oda sem figyelt, a templomban folytak az üzletek, a házassági ügyek, a pletykák. A nép legfontosabb találkozási pontja a templom volt, amelyet magukénak éreztek, és ennek megfelelően a templomban egész héten élénk élet folyt: oktatás, bíróság, adás-vétel, ünnepség. A reformáció egyik nagy vívmánya a gyülekezet tevékeny bevonása az istentiszteletbe, így lassan-lassan elcsendesedett a nép az istentisztelet alatt.

Egy másik nehezen felszámolható szokás az volt, hogy vasárnap tartották a vásárokat, a játékokat, a sörkimérést, és ezek központja természetesen a templom körül volt. Voltak irányzatok, amelyek ezt helytelenítették, és a vasárnapnak méltóságot akartak adni, de ők voltak a kisebbség, és gyakran ezért üldöztetést kellett elszenvedniük. A templomba járás szokásáról elmondhatjuk, hogy a lakosság többsége elment a templomba, de sokan inkább színből mint szívből.

A protestáns egyházak többnyire eltávolították a templomaikból az **orgonát**, valamint a többi hangszert, és ebben élen jártak a reformátusok, akik nem voltak hajlandók megtérni templomukban az orgonát. A feljegyzések tanúsága szerint a zürichi nagytemplom zenésze zokogva nézte végig, amint felaprították a hatalmas orgonát. Az orgonák mellett az énekkarok is eltűntek, és az egyházzene nagy károkat szenvedett el a zenei kultúrát ápoló kólistorok felszámolása miatt. A reformáció idején sok új ének, himnusz, dicséret született, de a könyvnyomtatás költségei és az analfabétizmus miatt **nem voltak énekeskönyvek**, és az éneklés ritkaság volt a legtöbb gyülekezetben. A reformátusoknál lassan elterjedt a genfi zsoltárok egyszólamú, hangszerkíséret nélküli éneklése. A 17. századra fokozatosan ismét meghonosodott az éneklés a templomokban, de az énekeskönyvekre még sokat kellett várni.

450 éve hunyt el Kálvin János

Lelkészek és prédikációk

A reformáció bevezetésekor a protestáns lelkészek nagy része katolikus pap vagy szerzetes volt korábban, mint Luther, Dávid Ferenc, Szegedi Kis István, hogy csak néhány ismertebb embert említsünk. Ennek megfelelően gyakran igen szerény volt a lelkészek teológiai felkészültsége. 1596-ban Franciaországban a katolikus püspökök közül negyven még laikus volt, igen csekély ismerettel. Ők rokoni-politikai alapon kapták tisztségüket, nem sok közül volt az egyházi szolgálathoz. Ezen kívánt változtatni a reformáció, hiszen a protestáns egyházak kiváló egyetemi teológiai karokat hoztak létre, és lelkészeiket ott képezték. Ezen okulva a tridenti zsinat a katolikus papoknak is előírta a szeminárium elvégzését. Száz év elteltével a református és evangélikus egyházakban kevesebb volt a megvesztegetés, a korrupció, a szimónia, a távollétben húzott javadalom, de annál több a tanítás, a bibliaismeret, a prédikálás, a lelkipásztori munka.

Az elsődleges vívmány, hogy a protestáns lelkészek jogot nyertek a házasodásra. Skóciában a reformáció törvényesítette a papok törvénytelen gyermekeit. Hét gyerekből kettő törvénytelen papgyerek volt. Maga Luther is példát mutatott: feleségül vette szerelmét, Katharina von Borát, aki apáca volt korábban. A 16. században a katolikus egyházon belül is felmerült annak igénye, hogy feloldják a cölibátust és a papok feleségül vehessék ágyasukat. A tridenti zsinat ezt elítélte, és hosszú küzdelem révén sikerült visszaszorítani az **ágyastartás** szokását.

Sok egyszerű család sarja emelkedett fel a püspöki székre. Az is igaz, hogy a papság körében óriási szakadék volt a városi és falusi papok között. Míg egy wittenbergi pap évi 300 guldent is kapott egyéb természetbeni javadalom mellett évente, addig a falusi papok évi bevétele 20 gulden volt, többségük **paraszt** családból származott és abból a körből házasodott. A kertészkedés és az állattartás biztosította a papságnak a megélhetést. Nem csoda, hogy a lelkesítő pálya nem volt vonzó a többség számára. A falusi papok nagy része szegény volt.

Más volt a helyzet a **városokban**. Az ottani gazdag gyülekezetek megfelelő fizetést adtak lelkészeiknek, akiknek még a szenátoroknál is nagyobb volt a befolyásuk. Előkelő családokból származtak és házasodtak, a felső körökben is mozogtak. Egyetemi végzettségük majdnem mindegyiknek volt.

A püspökök nagy erőfeszítéseket tettek a **lelkészek felkészültségének javítására**. A falusi papok egyszerűbb vizsgákat tettek le, a városiaknak már komolyabb felkészültségről kellett számot adni. Az egyházak elkészítették a lelkészképesítő vizsgák anyagát, amelyet pontosan be kellett magolni.

Említést kell tennünk a **prédikációkról** is. Manapság természetes, hogy minden protestáns istentisztelet szíve a prédikáció, a Biblia alapján végzett tanítás. Ez azonban nem volt természetes a reformáció századában. Sokan panaszkodtak, hogy a szószéken kontárok szónokolnak, máshol a pap képtelen volt elmondani egy prédikációt, és a liturgiából állt az istentisztelet, de olyan hely is volt, ahol a lelkész két óras prédikációt mondott. A 16. század ezen a téren is a szélsőségek százada volt. Az angliai Norfolk esperességében 88 gyülekezetben 1597-ben csak évente négyszer volt prédikáció, 8-ban egyszer sem. A prédikációkat sok helyen nyomtatva kapták meg, és a lelkészek azt olvasták fel.

A **Biblia használat**a terén lassú fejlődés történt, de itt is kellett száz év, amíg a laikusok körében is elterjedt Isten Igéje. Ebben nagy szerepe volt a könyvnyomtatásnak, amely lehetővé tette a Biblia kisméretű olcsóbb beszerzését. Semmiképpen se gondoljuk, hogy már

folytatás az 5. oldalon

Kálvin kora: a reformációk és azok egyházi háttere... folytatás a 5. oldalról

a reformáció éveiben mindenki ismerte a Bibliát. Az emberek nagy része nem beszélt latinul, és olvasni sem tudott. Először le kellett fordítani a Bibliát a nemzeti nyelvekre, óriási költségen sokszorosították, hogy minden templomba jusson és csak utána volt lehetséges a szélesebb körű terjesztésre. De éppen a protestánsoknak köszönhetően kiépült az iskolahálózat, és visszaszorult az analfabétizmus. Az 1600-as évek végére a protestáns lakosság bibliaismerete már egész jónak mondható. A Biblia szeretete, családi tanulmányozása leginkább a református egyházban honosodott meg, amelyben az egyház életében döntő szerep jutott a Szentírásnak.

A Biblia elterjedése és egyéni használata eredménye volt a protestáns kegyességi irányzatok, így a pietista, baptista, mennonita és metodista körök kialakulása, akik a Biblia alaposabb tanulmányozása révén komoly teológiai felismerésekre, az igazi keresztyén élet komolyan vételére, megtérésre jutottak.

A reformáció örökségei között meg kell említenem a híres **protestáns**

munkaerkölcs fogalmát. A kálvinista szellemmel átitatott országok, így Hollandia, Anglia vagy az Amerikai Egyesült Államok felemelkedéséhez nagyban hozzájárult a reformáció, a kálvini **predesztináció tana.** A szorgos kereskedők, iparosok Isten áldását látták az anyagi előrehaladásban, de ezt a vagyont nem tartották meg kizárólag maguknak, hanem áldoztak környezetük építésére is: iskolák, kórházak, más szociális intézmények épültek. A munka kötelesség és kiváltság is egyben, és Isten kiválasztottjai áldást is kapnak, mégpedig anyagi áldás formájában. Nagy szükség lenne erre ma is!

Összegzés

Isten iránti hálával tekintünk vissza a megtett 500 éves történelemre, amelyet a reformáció óta megélt Isten vándorló népe, az egyház. A reformáció **közös öröksége a Biblia** anyanyelvi használata, a megtérés és a kegyelem fontosságának felismerése, liturgiák sokfélesége. Kálvin öröksége a szigorú **munkaerkölcs**, az, hogy az anyagi előrehaladásban is Isten áldását látjuk. Abból, amit Istentől kaptunk, áldoznunk kell a környezetünknek is. A bap-

tistáktól a Biblia alapos megismerését örököltük. A fiatalnak mondható pünkösdi mozgalom pedig a Lélek munkájára való nagyobb ráhagyatkozást adta nekünk. Hallottuk az előadásban, hogy a jelenlegi gyakorlat kialakulása sok időt vett igénybe, és a 16. században még semmiképpen sem tekinthetünk „kiértelt” protestantizmusra. A Biblia egyéni használata is csak lassan terjedt el.

Ezen a reformációi ünnepen a protestantizmus szétszakadozottságának újabb szemléletére szeretném kérni a kedves testvéreket. Lássuk meg a sok felekezetben Isten kegyelmét, aki a sokféle mentalitású, kegyességű, Istent kereső ember számára egy sok különböző felekezetet ajándékoz. Ahogy a testnek is sok tagja van, úgy van ez a keresztyénségben is. **Sokszínűségünk mellett együtt alkotjuk Isten egyházát.** A jelen körülmények között mindenki megtalálja a saját kegyességének megfelelő gyülekezetet, legyen az a liturgiát előtérbe helyező, konzervatív vagy éppen a dicsőítő zenét preferáló közösség.

Mucsi András

Híradás a berekfürdői csendes hétről

Szeptember 15-én reggel szomorú esős időben, de annál nagyobb lelkesedéssel, s tele szívbeli várakozással indultunk Berekfürdőre a Megbékélés Házába. Voltak közöttünk akik először jöttek, s tapasztalták meg a világ zajából való megbékélés áldásait.

Az előadások témája: „Jézus Krisztus elhív, imádkozni tanít és elküld”.

Katona Gyula esperes úr a nyitó istentisztelet alkalmával vezette be a Máté ev. 10. fejezete alapján e három területet, mely keresztyén életünk alappillérei. Kiemelte, mennyire szükséges van a világnak azokra, akik követik Jézus tanítását, válnak tanítványnyá, s személyes életükkel szolgálnak. Néha nehéz felvállalni Jézust egy-egy helyzetben, de a Lélek megadja mit szóljunk, hiszen a keresztyén élet nem más, mint az Istennel való szövetség, s mi vagyunk a tanítványok.

A reggeli áhítatokon hallottunk újabbnál újabb gondolatokat Jézus hívásáról. Mt 4:18-20, Mt 10:26-31, Mt 11:28-30, Fillippi 2, Jn 7:37-38.

Lovász Adrienn gondolataiból: „Jézus személyes kapcsolatot kezdeményez velünk, meghallásához alázatra, nyitottságra van szükségünk. Sokan indulnak elszántan, de megtorpannak ... hiába a vágy, ha megtorpanunk amikor cselekedetekre kerül a sor... fontos a hit, de még fontosabb az Istenismeret, mert e nélkül nem

tudunk szolgálni... az Istennek való engedelmisség sokkal inkább lét kérdés. Jézus bátorít, induljatok, menjetek, mert az evangéliumnak szólania kell, céllal hív mindenkit.”

Az esti áhítatok alkalmával hallottuk Mt 10:32-33, Mt 10:34-39 igehelyek alapján, hogy sokféle üzenettel magunk előtt látjuk Jézust, aki egyre

Híradás a berekfürdői csendes hétről... folytatás a 6. oldalról

erőteljesebben beszél, tanítványait felruházza, bátorítja őket... az emberi döntést kéri számon, s nem kell szégyellnünk a róla való bizonyoságot – hallottuk Béres János tiszteletes úrtól. Miért kell megvallani - alkalmas alkalmatlan időben? Mert ez által jut el az ember az Isten megbocsátó kegyelmének élményéhez, teremő igévé teszi és lelki hitet támaszt.

A délelőtti alkalmak előadásai a „Mi Atyánk” ima sorainak részletes kibontása volt. Valamennyi előadó hangsúlyozta, hogy Isten igéjét KOMOLYAN kell venni, hiszen áldás akkor lesz az életünkön. Megerősítést kaptunk, hogy a Biblia naponkénti olvasása elengedhetetlen, s így lehetünk engedelmes, állhatatos gyermekei és tanítványai, s ez által tudunk bizonyoságot tenni Jézusról. Néhány gondolatot szeretnék a következőkben kiemelni:

I. Futó Zoltán (Sarkad-Újtelek): „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben”

Az imádkozás eredetéről kaptunk ismét gondolatokat. Nagy hangsúlyt kap az engedelmes, alázattal bíró gondolkodás kimunkálása az életünkben, hiszen az imádság csak akkor hallgattatik meg. Nagyszerű élmény volt, hogy a hallottakat azonnal gyakorlattá tudtuk formálni, nem csak a délutáni „imaközösség” alatt, hanem az egymással való beszélgetések alkalmával is.

II. Matusné Bokor Anikó (Szeged) „Szenteltesd meg a Te neved”

Bizonyossággal kezdte előadását: „Nagy KINCS a „Mi Atyánk!”. Kórházi lelkészként megtapasztalta, hogy olyan súlyos betegek, akik már nem tudnak beszélni, kommunikálni, az ima hallatán könnyű csordul ki szemükből, s bizonyosság ez arra, hogy a Lélek munkálkodik még ebben a helyzetben is.

Beszélt a név fontosságáról, s hogy helyén kell kezelni Isten nevét, benne Ő van jelen, megjeleníti a személyt, akit most nem foghatunk fel. A Szent – elkülönített Isten számára – Isten neve nem az én tiszteletem miatt lesz szent, hanem bennem, általam legyen szent, s akkor tudom másoknak is tovább adni. Könyörögni kell érte,

hogy Isten végezze el ezt a munkát. Azért imádkozunk, hogy felragyogjon rajtunk az Isten Szentsége. A 488. dicsérettel zártuk a délelőtti.

III. Béres János (Dévaványa) „Jöjjön el a Te országod”

Csodálatos volt három nyelven meghallgatni az imádságot. Az imádkozó élet fontosságára irányította figyelmünket, benne a közösség erejét emelte ki. Beszélt a Róm 14, 2Pét 2:13, 2Pét 3:10-13, Jel 21:1-5, Mt 28:18-20, Mt 5:13 igeversek alapján. Isten országa közöttetek van a Szent Lélek által – hitben – szeretetben – nem lehet valóságban érzékelni. Fontos a naponkénti megszentelődés, hogy életünkön visszatükröződjön Isten tanítása.

IV. „Legyen meg a Te akaratod”

A folytatás szintén az ő előadásában volt. Az akarattal kapcsolatos nézetekről, történelmi változásairól hallottunk, s eljutott a következő megállapításokig: az Isten nélküli ember mindent odaad, csak a saját akaratát nem! Vajon mikor kimondjuk e sort, komolyan gondoljuk?! Luthert idézte: „nincs nagyobb ellenség önmagunknál”, ha a saját akarat a bűn szolgája, akkor isteni bölcsesség a következő: Mt 10:39, aki elveszti életét” a KÁTÉ 121. kérdése ad választ.

V. Papp Tibor (Gyoma) „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”

Kiemelte, hogy nem csak a kenyérre, hanem minden dolgunkra vonatkozik a kérés. Többen kérdezték már, hogy miért kell kérni, amikor „én dolgozok meg érte?” Mid van amit ne kaptál volna: föld, levegő, erő, értelem, stb. – sok példát hallottunk. Utalt Kálvin tanításaira, s a legfontosabb, hogy Isten áldása nélkül még a sok is baj forrása lehet... higgyük el, hogy Ő nem feledkezik el rólunk. Bízhatunk, s kérjük hogyan adhatjuk tovább, hogy ez is Isten dicsőségét szolgálja.

VI. Matosné Bokor Anikó „Bocsásd meg a mi vétkeinket”

Szerinte ez a legérdekesebb része a mi atyánknak. Őt részre osztotta a megbocsátás lényegét. 1. Isten megbocsátása, 2. A mi vétkeink miatti

bocsánat kérés, 3. Mint ahogyan 4. A mi megbocsátásunk, 5. Kapcsolódás-elengedés. Felsorakoztatta Máté, János, Jeremiás írásaiban található példázatokat, s legfontosabb a Jézus szenvedéséért való őszinte, szívből jövő bocsánat kérés. Számomra nagy ajándék volt ez a nap, mert valóságban tudtam gyakorolni a bocsánatkérést egyik testvérünkkel szemben, s ez gyönyörű befejezés volt mindkettőnk számára. Akkor lehet igazán elfogadni a kegyelmet, ha már mi is meg tudunk bocsátani.

VII. dr. Dobos Ágoston (Békeszentandrás) „Ne vígy minket a kísértetbe”

Jézus pusztai megkísértésével vezette be nem is az előadást, mint inkább gondolatébresztő tényeket sorakoztatott fel, fogalmakat erősített, pl. kísértés = olyan erőpróba, mely Istentől távolítani akar. Itt erősödött meg ismét, hogy az emberi logika nem hasonlítható Isten terveihez. Nagyon fontos a folyamatos önvizsgálat. Majd folytatta a „Szabadíts meg minket a gonosztól” elemzésével. Ha imádsággal Istenhez fordulunk, s ha őszintén könyörgünk, meghallgat.

Lelki gyakorlattal zárult ez a rész, hármas csoportokban kellett egymásnak elmondani a most érintő kísértéseinket, s egy egy mondattal imádkozni is kellett egymásért a heti tanulás alapján. Hála és HÁLA, mindeért!

A záró istentiszteleten fejeződött be az imádság tanítása, Juhász András (Csongrád megyei megbízott esperes) vezetésével: „mert Tied az ország, a hatalom, és a dicsőség. Ámen.”

Összefoglalta mindazt, amit a héten tanultunk, s rávilágított, hogy minden az Ő dicsőségére kell történni, s nekünk az a legnagyobb ajándék, ha kegyelméből tovább adhatjuk az EVANGÉLIUMOT!

Hála a szervezőknek, az előadónak, az ott dolgozóknak, hogy mindennek részesei lehettünk! Aki szeretne többet hallani a hétről, keresse a résztvevő testvéreket.

Köszönettel: Béres Ildikó (Békecsaba)

Néhány gondolat az antiszemitizmusról – 2.

Az előző lapszámban elkezdtem kifejteni néhány gondolatot az antiszemitizmusról. Az írás elején indokoltam ezt azzal, hogy Magyarországon 2014 a holokauszt éve, és a holokauszt, valamint az antiszemitizmus nagyon sok ponton kapcsolódik egymáshoz, egymással ok-okozati összefüggést alkot.

Ennek jegyében folytassuk a megkezdett gondolatokat.

Az újkor antiszemitizmusa.

Azt látjuk, hogy a középkorban a zsidók szakértelmük, nemzetközi kapcsolataik miatt védelmet kaptak az uralkodóktól, elsősorban az általuk nyújtott hitelek miatt is, azonban ez az egyensúly a középkor végére kezdett felbomlani. Ennek egyenes következménye lett először a zsidók kifosztása, majd kiűzetése Nyugat – Európából. Ez a buzgalom elérte Magyarországot is, hiszen Nagy Lajos király is kikergette őket, majd belátva, hogy a gazdasági élet akkor még más forrásból nem finanszírozható, ezért néhány év elteltével visszahívta őket. Azonban a 20. század közepére kialakult igen jelentős számú / lengyel, orosz/ kelet – európai zsidóság gyökerei innen erednek.

Mégse gondoljuk azt, hogy az antiszemitizmus kizárólag európai jelenség. Az USA-ban már 1896-ban olyan elnökválasztási plakát jelent meg Grover Cleveland megválasztásakor, ami egy keresztre feszített személyt ábrázol, akit zsidók vesznek körül. A plakát üzenete pedig, hogy mindannyian a zsidók kezében vagyunk, vagy szenvedünk.

Az antiszemitizmus kifejezést 1860-as években jelenik meg először egy osztrák-cseh zsidó (Moritz Steinschneider) tudós által. A kifejezés 1865-ben már szerepelt a porosz nagylexikonban is.

A 19. század második felétől az antiszemitizmus, elsősorban egy angol filozófus munkája során /Houston Chamberlain/ faji, biológiai jelleget öltött. Gondolkodásának lényege kettős hatású volt.

Egyrészt látja, hogy a periférikus társadalmakban, /Kelet – Európa/ a polgárosodás megkésettén jeleneik meg, aminek oka részben az, hogy a polgárosodás jellegzetes foglalkozásait a zsidóság kisajátította magának.

Ugyanezen helyzet nyugaton viszont úgy jelenik meg, hogy a tipikus polgári foglalkozásokat valóban a polgárság folytatja.

Másképp az is nyilvánvaló volt, különösen a 20. század elején, hogy a polgárság szinte rettegve félt a forradalmi átalakulásoktól, és a kelet – európai társadalmakban a zsidóság egy ideális kisebbség szerepét töltötte be, ami alkalmas lehet a többségi társadalom megreformálására, különösen forradalmi hangulatban. Ehhez már csak annak a ténynek a kialakulása kellett, hogy valóban, a baloldali mozgalmakban és pártokban a zsidóság számarányához mérten jóval felülreprezentált lett.

Franciaországban és Németországban az 1870-es években, míg Magyarországon 1883-ban alakul antiszemita párt. Bár ezen pártok politikai jelentősége, különösen parlamenti szinten nem jelentős, azonban a nemzeti sajtó viszont folyamatosan „szinten tartja” ezek népszerűségét. Ennek ellenére az állapítható meg, hogy se Nyugat – Európában, sem az Osztrák – Magyar Monarchia területén a zsidóság emancipációja és a polgári liberális állambe rendezkedés nem sokat változott és torzult ezekben az évtizedekben.

Nem így volt a helyzet az Osztrák – Magyar Monarchiától keletre, különösen az orosz területen. Az újkori zsidóüldözések ténylegesen is itt kezdődtek. Az Orosz Birodalomban a 19. század második felére a zsidóság nyílt diszkrimináció, üldözés és megalázás célpontja lett. A véres pogromok első hulláma 1881-ben kezdődik. 1903-ban – már akkor – az egész világot bejárja a kisinyovi véres pogromnak a híre. De nemcsak a pogromokkal üldözték a zsidókat, hanem az ebben az időben megsokasodott un. vérvadás perekkel, melyekben a zsidókat rituális gyilkosságokkal vádolták meg.

Ezen üldözések hatására a 19. század utolsó, és a 20. század első évtizedeiben közel 2 millió zsidó vándorol ki Oroszország európai területéről, elsősorban az USA-ba és Palesztinába. Ekkor kezdenek kialakulni azok a kompakt közösségek, többek között a new-yorki Brooklynban, valamint Tel – Avivban, amelyek aztán napjainkban is

meghatározóak az adott országban.

Az antiszemitizmus másik jellegzetes példája Franciaországban jelenik meg, az un. Dreyfus per formájában.

A Dreyfus per a 19. század legnagyobb politikai válsága volt Franciaországban. A központi alakja egy elzászi zsidó származású katonaszázados, akit 1894-ben kémkedéssel vádoltak meg a németek javára. Először életfogytig tartó börtönre ítélték, majd hosszú pereskedés után, végül 1906-ban semmisnek nyilvánították az ítéletét. Mivel ez utóbbi döntést a francia legfelsőbb bíróság hozta, így nem lehet kétségünk, hogy a Dreyfus elleni per koncepciók eljárás volt, és valójában a zsidó közösségnek szólt.

Az újkor antiszemitizmusa kapcsán kell megemlítenünk még egy fontos jelenséget, ami szintén napjainkban is meghatározó szemlélet. Ez a cionizmus kialakulása.

A 19. századi orosz pogromok, valamint a Dreyfus per hatására egy Pesten született zsidó jogász, Herzl Tivadar 1897-ben Bázelen összehívta az első cionista kongresszust, és létrehozta annak szervezetét, a Cionista Világszervezetnek elsősorban az volt a célja, hogy Palesztinában létrehozassa a zsidó államot. Jellemző volt a jelmondata is: *„Babilon folyóvizeinél ott ültünk és sírtunk, mikor a Sionról megemlékeztünk. Bazel folyójánál leültünk és elhatároztuk, hogy többé nem sírunk.”*

Bár az addig tartó folyamat rendkívül bonyolulttá vált időnként, sőt volt időszak, amikor Palesztina helyett más földrajzi terület, sőt más földrész is jött számításba a zsidó hazaként, azonban megállapítható, hogy Herzl korai halálát követően a munkáját folytató Weizman lesz az 1948-ban megalakult Izrael első államfője. A Palesztinába vándorlás igénye, és a cionizmus a 20. század első felében egyre erősebb igénnyel lépett fel az európai zsidóság körében.

A két világháború között

Az antiszemitizmus a két világháború között főleg az első világháború vesztes országaiban erősödött fel. Ennek oka kettős volt. Egyrészt szeméretetették a zsidóságnak a csekélyebb számú harctéri veszteségét, másrészt

megjelent az un. „tördöfés” elmélet. Ez utóbbinak a lényege, hogy a harcban állók hátszagaiban a zsidóság „hátsó döfte” a fronton harcoló katonákat elsősorban a kezükben lévő sajtón keresztül hirdetett pacifista szemlélettel, másodsorban a szocialista eszmék terjesztésével.

Ugyanakkor a háborút győztesen elhagyó országokban sem volt ismeretlen az antiszemitizmus, így többek között Franciaországban sem. Ennek oka viszont abban keresendő, hogy a zsidóságot nem vitásan a szocialista eszmék követésében játszott szerepük miatt erősen antikapitalista beállítottságúnak vélték, másrészt szemére vetették a zsidóságnak a modern társadalommal való szembefordulását. Ez utóbbi lényege az volt, hogy a zsidóság évszázadokon keresztül a társadalomban elkülönített, szegregált formában élt. Külön városnegyedben laktak, külön iskolába járták a gyermekeiket, az öltözködésük is teljesen eltért, nem beszélve a vallási szertartásról. Ugyanakkor a nyugati társadalmakban, különösen a Német Szövetség tartományaiiban már a 18. század második felében kezd kialakulni az un. haszkala mozgalom, vagyis a zsidó felvilágosodás. Ennek éppen az volt a lényege, hogy a zsidók felismerték, szükséges alkalmazkodni a többségi, modern társadalomhoz. Így a haszkala mozgalom hatására kezdtek, hacsak részben is, de megszűnni a szegregált lakóhelyek, a tradicionális zsidó öltözködést a polgári ruhadarabok váltották fel, a zsidó gyerekek egy része nem zsidó iskolában tanult. Lásd erről a budapesti Deák téri, vagy más néven Fasori Gimnázium világhírűvé vált diákjait. A haszkala más szempontból is forradalmian új volt. A zsidóságnak a világi életformához való alkalmazkodása végül is létrehozta, ha nem is rögtön azonnal, azt az egyedülálló magyar jelenséget, amit a neológ zsidóság létrejöttében szoktunk meghatározni. A neológ zsidóság az Osztrák Magyar Monarchián belül is Magyarországon jön létre, és Trianon után is csak azért vannak neológ zsidók Romániában, Szerbiában, mert az elcsatolt területeken maradtak. Csak közbevetőlegesen megjegyzés, a neológ zsidóság nem azonos a reform zsidósággal, annak ellenére, hogy nagyon sok hasonlóság van közöttük, és lényege

gét tekintve is ugyanaz, de a neológia kifejezetten magyar jelenség, aminek létrehozója volt az Eötvös József által kezdeményezett, majd minisztersége alatt elfogadott, 1867. évi XVII. törvény-cikk, az izraeliták egyenjogúsításáról a polgári és politikai jogok tekintetében. Ehhez képest a reform zsidóságot nyugat – európai jelenségnek tartjuk, és a modernitás megjelenése alakítja ki ezt a formát a zsidóságon belül. A magyarországi neológia azonban több, mint egyszerű modern jelenség. A magyar neológ zsidók a zsinagógát is átalakították, többnyire a keresztény templomok jellegzetességére. Így került a neológ zsinagógára torony, elhelyezésre került benne orgona, a kórus is helyt kapott, és ami a lényeges, a rabbi a keresztény lelkészekhez hasonló reverendát visel, és ezzel együtt már nem kápetlit, vagy kipát tesz a fejére, hanem süveget és magyar nyelven szól az istentisztelet.

Összegezve a két világháború közötti időszakot, azt látjuk, hogy az antiszemiták egyre inkább elvetették a zsidóság asszimilációjának lehetőségét, melynek lényegét vagy a keresztény hitre térésben, vagy az állam iránti lojalításban jelölték meg – emancipációs alku –, ezért eltávolításuk más módját keresték. Az antiszemitizmust a 20. század első felében berendezkedő totális diktatúrák úgy a nemzetiszocialista, mint a kommunista, valamint az autoriter berendezkedésű kelet-közép-európai rendszerek nyíltan vagy burkoltabban hivatalos politikájuk elemévé tették, ami felerősítette a társadalom meglévő antiszemita hajlandóságát.

A nemzetiszocialista korszak

A nemzetiszocializmus szerint a zsidók genetikai állományuk alapján alsóbbrendű faj, mely beszennyezi a tiszta árja génállományt. Ennek gyarazataként segítségül hívták a 20. század elejétől kialakulófélben lévő eugenika tudományát is.

A két világháború közötti időszakának antiszemitizmusa a már háború időszaklába nyúló holokausztban csúcsosodott ki, amely Európa szerte több millió zsidó életét követelt.

A nemzetiszocialista nézetrendszerben a zsidóság központi helyet foglalt el, nemcsak a zsidóság politikai, gazdasági és kulturális pozícióinak fel számolását célozták, hanem a német

nép, sőt az emberi civilizáció túlélését a zsidók legyőzésétől tették függővé. Jellemző példa a náci lelki antiszemitizmusra, hogy még a Bibliát is „dejudaeizálni” akarták a Német Keresztény Mozgalom révén, valamint a külön erre a célra létrehozott Dejudaeizáló Intézet felállításával. Elképzeléseik között volt, hogy az igazi német keresztényeknek el kell vetniük és meg kell semmisíteniük az Ószövetséget és Szent Pál leveleit is, mivel ezek zsidó szerzők írásai. Csak közbevetőlegesen lenne itt egy kérdés, akkor mi a helyzet Krisztussal, és a többi tanítvánnyal?

A sztálini kommunizmus

Ugyanakkor a másik totális rendszer – a sztálini Szovjetunió – sem volt mentes a zsidóüldözéstől, és az antiszemita felfogástól. 1934-ben hozza létre Sztálin, aki egyébként szinte mindvégig jelentős elismertséggel rendelkező zsidókkal vette magát körül, a Távolság – Keleten, Moszkvától több, mint 8 ezer kilométerre Birobidzsanban a Zsidó Autonóm Körzetet, ahová az erőszakos kitelepítés ellenére sem sikerült az akkori szovjetunióbeli zsidóságnak nem egészen a 10%-át kitelepíteni.

A II. világháború utáni időszak:

Az antiszemitizmus a II. világháborúval, és a holokauszt rémtetteinek megismerésével sem szűnt meg. A második világháború után hatalmas méreteket öltött a zsidóság kivándorlása az akkor még brit fennhatóság alatt lévő Palesztinába (modern kori exodus).

1948-ban az ENSZ határozata alapján, Palesztina területén egy zsidó és egy arab államnak kellett volna létrejönnie. Ezt a felosztást a zsidók elfogadták és így megalakult Izrael Állam, az arabok azonban elutasították, és öt arab állam azonnal megtámadta az éppen kikiáltott Izraelt. Ez volt az első arab – izraeli háború. Az arab-izraeli szembenállás a későbbiekben is folytatódott – 1956-ban a Szezei – válsággal, 1967-ben a hatnapos háborúval, 1973-ban a Jom Kippur idején kitört háborúval, az 1981-es libanoni háborúval, és a sort napjainkig is folytathatnánk.

Mindezen két rövidebb kitekintésből is látható, hogy bár az antiszemitizmus történetét, hacsak nagyvonalakban is, de megismerhetjük, a logikáját megérthetjük, azonban a probléma megoldása még jócskán messze van.

Dr. Petneházi Zsigmond gondok

Református Délután Bélmegyeren

Október 19-én, vasárnap, első alkalommal szenteltünk egy egész délutánt Bélmegyeren arra, hogy az ottani reformátusok közül egyszerre több generáció lehessen együtt az Ige körül, játékokban és közös étkezésben s megtapasztaljuk, hogy a gyüle-

kezet valóban egy nagy család. A meghívásra mintegy hatvan fő érkezett, köztük sok gyerek is.

A fél 3-kor kezdődő istentiszteleten a „tűz őrzőin” kívül mindenki ott volt. Noé története alapján Fehér Csaba lelkipásztor szólt arról az áldásról és védelemről,

amit Isten az övéinek mindenkor ad. Az istentiszteletet követően – kicsik, nagyok együtt – jó hangulatú beszélgetésbe kezdünk. Szót váltottunk a gyülekezet jelenéről és jövőjéről, és megtárgyaltuk az aktuális dolgainkat is. A gyerekek számára kézműves foglalkozásokkal és társas játékokkal igyekeztünk elmélyíteni a bibliai történetet, melyből nagy lelkesedéssel és vidám hangulatban vették ki a részüket. Négy órára elkészült a bográcsban a finom estebéd is, amit Szabó László, a bélmegyeri gyülekezet tagja, a békési református iskola sofőre készített, majd asztalra kerültek a gyülekezet asszonyainak finom süteményei, kiegészülve – nagy örömünkre – az egyik hit-tanos kislány saját készítésű süti-jével is.

Ahhoz persze, hogy ez a nap ilyen áldott legyen, sok szerető kéznek kellett együtt munkálkodnia Bélmegyerről és Békésről egyaránt. Ezúton is mindenkinek köszönjük a segítséget!

Hisszük, hogy gyülekezetünk számára gazdagító áldássá lett ez a nap!

Varga Emília tanító

Gyűjtést hirdetett a Szeretetszolgálat

2014. szeptember 26., péntek

A Magyarországi Református Egyház Elnöksége és a Magyar Református Szeretetszolgálat levélben buzdítja a gyülekezeteket, hogy támogassák a nehéz helyzetbe került kárpátaljai református közösséget.

Nagyitiszteletű Lelkipásztor Asszony/Úr! Tisztelt Gyülekezet! Kedves Testvérek!

Mélyszéges aggodalommal figyeljük a közel egy éve fokozódó ukrajnai válságot. A kezdeti politikai elégedetlenségek mára sajnos egy hatalmas – és egyre jobban eluralkodó – gazdasági krízishez és fegyveres konfliktushoz vezettek. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a szomszédos országban zajló eseményeket és azok közvetlen hatásait a kárpátaljai magyar közösségre és próbáljuk segíteni testvéreinket, akiket ezekben a nehéz időkben különösen nagy teher nyomaszt.

A közvetlen háborús cselekmények egyelőre elkerülték a magyar-lakta vidéket, de emberi áldozatokat már a mi közösségünk is szenvedett. A fegyveres konfliktus gazdasági hatásai már egyértelműen begyűrűztek a kárpátaljai közösség életébe is. A helyi fizetőeszköz jelentősen elérték-

telenedett, az inflációs ráta folyamatosan emelkedik, a kifizetések akadoznak, háborús különadót vetettek ki és egyre több menekült érkezik a háborús műveleti területekről.

Szeretetszolgálatunk eddig is heti szinten juttatott a helyszínre segélyszállítmányokat, de a ránk következő őszi-téli időszakban a szociális helyzet drasztikus romlása várható. Ezért Szeretetszolgálatunk a kárpátaljai vezetőkkel közösen kidolgozott egy cselekvési tervet, mely hatékony és kézzelfogható segítséget nyújthat a krízishelyzetben élő magyar közösségeknek. A krízisprogram részeként segélyanyagokat raktározunk (takarók, vízeskannák, víztisztító palackok, gyertyák, elemlámpák, tisztálkodási csomagok, tisztítószerek, élelmiszer egységcsomagok, stb.), hogy szükség esetén azonnal felhasználhassuk azokat. A várható földgáz-hiányra tekintettel 65 egyházi ingatlan vegyesfűtésre történő átalakítása is szükségessé vált, hiszen ezek az épületek krízishelyzetben nem csak egyházi célokat szolgálnak, hanem közfeladatokat is ellátnak. Ezenkívül fel kell készülnünk a lakosság kályhákkal és tüzelővel történő megsegítésére is.

Kárpátaljai testvéreinkkel közösen kidolgoztunk – szükség esetére – egy szociális étkeztetési tervet is, melynek részeként egyházi intézményeink meleg étellel látnák el a rászoruló lakosságot.

Mindezen segítségnyújtást csak közösen valósíthatjuk meg. Szeretettel kérjük, hogy lehetőségeikhez mérten egy vasárnapi perselypénzzel és a célgyűjtés meghirdetésével támogassák kárpátaljai testvéreink mindennapjait, melyet a háború árnyékában élnek.

Felajánlásukat a Magyar Református Szeretetszolgálat **10702019-85008898-51100005** számú bank-számlájára utalhatják át „Kárpátalja” megjelöléssel 2014. október 20-ig, vagy kérésre csekket is tudunk küldeni a befizetés megkönnyítésének érdekében.

„Az igazak segedelme pedig az Úrtól van; Ő az ő erősségük a háborúság idején.” Zsoltárok 37,39

Testvéri köszöntéssel:

Pál Sándor sk. kuratóriumi elnök
Magyar Református Szeretetszolgálat
Dr. Huszár Pál főgondnok,
a Zsinat világi elnöke
Dr. Bölskei Gusztáv püspök
a Zsinat lelkészi elnöke

Ötven éve házassok

Endrődy László és Bárdos Irma 50 éve mondták ki a boldogító igent. 2014. október 26-án a délelőtti istentisztelet keretében, a család és a gyülekezet jelenlétében került sor a fogadalom megújítására. Katona Gyula esperes-lelkész rövid igei szolgálatában a 90. zsoltár 14. versét idézte: „Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként, hogy vigadjunk és örüljünk egész életünkben!” Elmondta: Isten fontos dolgot ajánl a figyelmünkbe ezzel az ígérel: az Úr a kegyelem forrása, kihat az életünkre, általa válunk örvendezőkké. Isten kegyelméért nem kell fizetni. A házaspár hálát adott az eltelt évekért, a két gyermekért és hét unokáért.

Presbiterek a város élén

2012. október 12-én helyhatósági választásokra került sor az országban, így Békés városban is. További öt évre a Békési Református Egyház község presbiter, István Gábor, a Jobboldali Összefogás és a Keresztényde-

mokrata Néppárt által is támogatott jelölt nyerte el nagy fölényrel a polgármesteri megbízatást. István városrészben, a 7. számú választókerületben Mucsi András presbiter, lapunk szerkesztője lett az önkormányzati képviselő (53%-os támogatottság mellett). Az önkormányzat szolgálatára Isten áldását kérjük.

Molnár Máté nálunk tölti a gyakorlati évét

2014. augusztusától Molnár Máté hatodéves teológus hallgató segíti a gyülekezeti munkát. Az alábbiakban az ő bemutatkozását közöljük.

Üdvözlöm az olvasókat!

A fénykép alapján talán sokaknak ismerős lehetek, de mivel lehetőséget kaptam arra, hogy röviden bemutatkozhatom a Békési Harangszó hasábjain, így megragadva az alkalmat, néhány sorban megtenném. Molnár Máté vagyok, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem végzős hallgatója. Nagy örömemre szolgál, hogy Békés városának református gyülekezetében tölthetem el a gyakorlati évemet. A teológián töltött tanulmányi időmben az elejétől kezdve törekedtem arra, hogy a lehető legjobban megismerkedjem a Tiszántúli református gyülekezeteivel. Néhány évvel ezelőtt teológus társaimmal Békésben voltunk kiszálláson. Már ekkor mind a város, mind pe-

dig az itt élő emberek szimpatikusak voltak számomra, és ez az érzés az itt eltöltött két és fél hónap alatt sem változott meg.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből származom, egy Szuhogy nevű hegyvidéki településről. Eddigi huszonöt évem nagy részét itt töltöttem el szüleimmel és húgommal. Tanulmányaimat a helyi általános iskolában kezdtem, majd Miskolcra jártam a Léway József Református Gimnáziumba, ahonnan érettségi után a debreceni teológián folytattam tanulmányaimat.

A Békésen töltött időt elsősorban tanulással, gyakorlással szeretném tölteni, hisz a gyakorlati idő alatt meg kell tanulnom a gyülekezeti életben töltött szolgálat alapjait. Alapvetően társasági ember vagyok, így másodsorban igyekszem minél több embert megismerni, kapcsolatokat teremteni, jóízű beszélgetések során egymástól tanulva

épülni és építeni.

Bízom abban, hogy az itt töltött időszakra mindannyian megelégedettséggel, jó érzéssel fogunk visszagondolni.

Dani Eszter prédikált a missziói vasárnapon

Mint minden évben, most is vendéglekész szolgált a békési református gyülekezetben missziói vasárnapon. Dani Eszter, a református egyház zsinati missziói osztályának vezetője, aki cigánymisszióval is foglalkozik, október 26-án prédikált templomunkban. Az alábbiakban az ő prédikációját közöljük teljes terjedelemben.

Lekcio: Zsolt. 8.

Textus: Luk. 5:1-11.

Ma, ezen a missziói vasárnapon, amikor magunk is azzal a kérdéssel állunk Isten elé, hogy mire hív bennünket, mint gyülekezetet, mire hív bennünket személyesen, figyeljük meg Péter elhívását a felolvasott szakaszból.

Hogyan készíti fel Jézust őt erre az elhívásra?

Mi a Péter szerepe?

És hogyan válik „alkalmassá”?

Péter és kis csapata fáradtan tisztogatták hálójukat. Egész éjjel keményen dolgoztak a hideg éjszakában. Ruhájuk átnedvesedett, szemüket csípi a fáradtság. De most hiába volt minden vesződés és szakértelem. Ezen az éjszakán nem fogtak semmit. Ez a nap kudarccal kezdődött. A kiszolgáltatottság átélésével... ilyen az ő kenyerük. Van, amikor nagy fogással érkeznek meg reggel, büszkén, boldogan mennek haza, és az eladott halak bevételeiből még tartalékolni is tudnak. De előfordulnak ezek a rossz napok is, amikor üres hálóval, feszülten, lehajtott fejjel kezdődik a reggel.

De ezen a reggelen nagy tömeg tolongott a Genezáreti tó partján. Lassan kezd eljutni hozzájuk a tömeg jelenléte. Jézus, az új vándortanító van itt, épp ezen a reggelen. Egyre többet lehet arról hallani, hogy csodálatos gyógyulások történnek körülötte. És csodálatos erővel és bölcsességgel tanít! Kiváltság a közelében lenni!

A tömeg váratlanul szétnyílik, és a rabbi egyenesen Simon Péter felé tart. Arra kéri, hogy beszállhasson a hajójába, és onnan taníthasson. Ez egy váratlan fordulat. Az előző órákban épp kudarcot vallott halász és hajója hirtelen középpontba kerülnek. Jézus tanítása békességet és erőt

áraszt. Reménységet a hétköznapi sokszor kilátástalannak tűnő küzdelmei között. Sokáig hallgatták volna még, de a nap egyre magasabban jár, a hőség egyre elviselhetetlenebb. Jézus haza küldi a sokaságot.

És ugyanekkor Pétert arra kéri, hogy evezzen a mélybe. Talán folytatni fogja a tanítást, már csak nekik, a halászsoknak? Nem! Megdöbbenő a következő utasítása: Vessék ki a hálót fogásra! A beszédhez ért ez a tanító, gyógyítani is tud... de kétséges, hogy a halászhálóhoz értene...! Nappal, a legforróbb órában lehetetlen halat fogni! Péternek mégis, ebben a pillanatban el kell döntenie, hogy mit tegyen!? Egyszerűbb lenne, ha másik hajóba szállt volna Jézus. A Mesterrel szembe szállni nem akar, de a nyilvánvaló szegénytől fél. Nem húzhatja tovább, Jézus itt van, kéri, és neki döntenie kell. Szakmai tudása, racionalitása alapján visszautasítja, vagy minden lehetetlensége, irracionálisága ellenére enged Neki?! És ezzel még a hajója felett is átadja a kontrollt, az irányítást? – Ez lett a legnagyobb kihívása a Jézussal való találkozásnak!

Péter hezitálva bár, de enged. Nem boldog meggyőződéssel, csodára várva... Inkább félve, bizonytalanul. De teszi, amit Jézus kér. Beevez a mélyre, és leengedi a hálót a vízbe... semmit nem várva... szegyenpírral az arcán. És hirtelen a víz megmozdul! Halak sokasága tódul a hálóba! A háló pillanatok alatt soha nem tapasztalt mértékben megtelik!!! Hihetetlen csoda! Más, mint a betegek gyógyulása... egészen különleges, mondhatnánk akár értelmetlennek, önzőnk – személyre szabottan neki szól.

És ekkor Péter lelki szemei meg-

nyílnak. Rádöbben, hogy az a rabbi, aki a hajójában áll, aki ennyire közel jött hozzá, hogy Ő nem csupán egy próféta! Nem egy a sok vándortanító között – hanem maga Isten! A mennyből alászállt Isten Fia! És ekkor döbben rá arra is, hogy ő pedig Isten Fia mellett bűnös ember. Méltatlan. Egészen mélyről, a szívéből tör elő az Írásból jól ismert mondat: „Jaj nekem, elvesztem, mert bűnös ember vagyok, és a Seregek Urát látták a szemeim!” Ebben a pillanatban Jézussal valami olyan egzisztenciális mélységben találkozik, ahol semmi magyarázat, tanítás nem szükséges. Itt áll előtte Jézusban Isten, a Mindenható – és szemben vele ő, a gyarló ember. Ezt az állapotot nem lehet sokáig fenntartani. Jézus ragyogó tisztaságában az addig kissé szürkés fehérnek tűnő élete egyértelműen piszkos. Fekete. „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” Nem vagyok méltó! Menj el tőlem... bűnös vagyok... és nem is tudok ezen változtatni.

A mély találkozás megtörtént. Amit nem ismert fel Péter Jézust hallgatva, azt az engedelmisségben, a csodát megtapasztalva meglátta. Felismerte, hogy ki Jézus – a mindenható Isten Fia, és hogy ki ő... bűnös, elveszett. Ez után a felismerés után kapja az elhívást!

Mert VAN BOCSÁNAT! Jézus szeretete megtisztít, felemel, küldetést ad!

És ekkor Jézus szelíden, de határozottan megszólal: „Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” Kiválasztottalak. Új útra hívlak. Olyan útra, amihez szükség volt a felismerésre, annak megsejtésére, hogy ki az Isten, és ki az ember Isten jelenlétében. Olyan útra, amit nem lehet saját erővel, saját szaktudással biztonságosan járni. Valami olyat fogsz csinálni,

Dani Eszter prédikált...

mint most... Nem akkor lesz tele a háló, amikor a te szakmai tudásod azt biztosítani véli... Az engedelmesség lesz a kulcs. Akkor éled át a csodát, amikor a Lélek indítására engedelmesen kiveted a hálót... Mindegy, hogy alkalmas az idő, vagy alkalmatlan. Nem számít, hogy alkalmasnak érzed magad, vagy nem...

Az alkalmasság egyetlen kérdése: Kész vagy-e feladni a saját kontrollodat, és figyelni a Lélek indítására? Elismered-e hogy te ember vagy, Ő pedig Isten? Szükséged van Rá. Ő pedig úgy döntött, hogy szüksége van rád. Nem nélkülöd, hanem veled akarja teremt megvalósítani a földön. Hatalmas tervébe belevon... követé lehetsz ott, ahol élsz! Csodákat élhetsz át! Igen, szüksége van a hajódra, hogy taníthasson, szüksége van a kezedre, a lábadra, a mosolyodra, hogy szeretete megjelenjen... bizonyosságtételeddre, hogy az emberek halljanak Róla.

Nem megy el tőled, ha felismerted, hogy nem vagy méltó, hanem megtisztít, magához ölel és feladatot ad... ami izgalmas, élettel teli... ami reményteljes jövőt ad eléd!

És Péter mindent otthagya követte ŐT. Sok mindent nem értett még. Fogalma sem volt, hogy mit is jelent ez az út. De megtette a következő engedelmes lépést. Mint mikor Jézust befogadta a hajóba... ő csak ennyit látott – Jézus már akkor látta a történet egészét, annak végét is. Minden kicsi lépést tudatosan adott Péter elé. Formálni, vezetni akarta. S Péternek elég volt lépésről-lépésre engedelmeskedni. Elég nekem és neked is testvérem! Istennek terve van velem, veled! – Ez a jó hír! Izgalmas, csodákat is tartalmazó élet! Nem látjuk a végét. Csak egy-egy lépést. Mindig egyet... de abban bizalommal követve megnyílik a következő és az azt követő. Keressük az Ő hívását és engedjünk neki!

„A mi alkalmasságunk pedig Istentől van!...”
Ámen

Reformáció napja

Más alapot senki sem vethet a meglevőkön kívül, amely a Jézus Krisztus. (1Kor 3,11)

Lekció: Gal 5,1-6 és Ézs 62,6-12

Textus: Mt 21,33-46

A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink és a fiainké mindörökké. (5Móz 29,28)

Jézus így imádkozott: Kijelentettem a te nevedet az embereknek, akiket nekem adtál a világból. A tied voltak, és nekem adtad őket, és ők megtartották a te ígédet. (Jn 17,6)

In Memoriam Püski Imre

79 éves korában hunyt el kamuti presbiterünk, Püski Imre. Temetése október 27-én volt. Fehér Csaba lelkész temetési prédikációjával emlékezünk rá kegyelettel.

Püski Imre presbiter temetése Kamut, 2014.október 27.

Lukács 9, 46-48. (napi ige) „Azután vita támadt közöttük arról, hogy közülük ki a nagyobb. Jézus pedig ismerte szívük gondolatát, kézen fogott egy kisgyermeket, és maga mellé állította; majd ezt mondta nekik: Aki befogadja ezt a kisgyermeket az én nevemért, az engem fogad be; és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött. Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a nagy.”

Püski Imre presbiter testvérünk 1935. szeptember 2-án született Püski Imre és Somlyai Anna református szülők első gyermekeként. Szülei mezőgazdasággal foglalkozó emberek voltak, és két kislányuk született még (Anna és Eszter). Gyermekkorát – testvéreivel együtt – a soványhádi tanyavilágban töltötte; az iskolát pedig előbb Fáspusztán, majd Muronyban és Kamuton járta ki. A háború után a soványhádi tanyájukat kisajátították, így kerültek Kamutra, egy másik tanyára, amit cserébe kaptak. Az iskola elvégzése után édesapjával együtt előbb a mezőberényi gépállomáson, majd a kamuti TSZ-ben helyezkedett el, mindkét helyen traktorosi munkakörben.

Hamar kiderült, hogy a gépeket nemcsak vezetni, de megszerelni, karbantartani is nagyon jól tudja, így szaktudásával, munkaszeretével egyre jobban kiemelkedett társai közül. Nemsokára ő lett az a személy a TSZ-ben, aki az új gépeket üzembe állította és legelsőként használta. 1970-ben nehézgép-kezelő jogosítványt is szerzett s ettől kezdve, mint markolós tevékenykedett egészen a nyugdíjba vonulásáig.

Vidám természetű, kedélyes, nyitott szívű embernek ismerte mindenki a faluban, aki szívesen megállt beszélgetni mindenkivel és mindenkire volt egy-két jó szava is. Nagyon szeretett énekelni. Tagja volt a helyi nóta-klubnak is.

Szerette az utazást, kirándulást, de a legjobban mégis a gazdaságot: az állatokat, a földet és a velük járó mindenféle mezőgazdasági munkákat, amelyek kitöltötték egész életét.

Segítőkészsége, munkakedve a munkahelyén kívül is kitűnt, szinte közmondásos volt. Talán nincs is olyan ház Kamuton, melynek felépítésében ne segítkezett volna, de mindenhová örömmel és jó szívvvel ment segíteni, így ismerte őt a faluban s a környéken mindenki. 1960-ban saját házát is felépítette a Petőfi utcában, ahol egészen haláláig lakott.

1959-ben kötött házasságot Tóth Juliannával, melyet a jó Isten két gyermekkel, Juliannával és Imrével áldotta meg a szülők legnagyobb öröme. Sajnos házasságuk egy idő után megromlott, ezért elváltak és külön folytatták az életüket. Néhány év múlva megismerkedett, majd házasságot kötött Lipcsei Erzsébettel, aki végig hűséges társa volt. Közös gyermekük már nem született ugyan, de felesége leányát sajátjaként nevelte és szerette.

Püski Imre a Kamuti Református Egyházközségnek is oszlopos tagja és előjáró presbitere volt, aki emberszeretettel, segíteni akarásával és buzgalmával kiemelkedett az egyszerű emberek közül. Legyen szó akár vallásos dolgokról vagy kétkezi munkáról, mindig az elsők közt volt. Az utóbbi években a harangozást is magára vállalta, amivel szintén sokat tett református közösségéért, ahogy jelenléte az istentiszteleteken is példamutató volt előttünk is és kedves családjá előtt is.

Nyár elején egészségi állapota hirtelen gyengülni kezdett, kórházba került, de segíteni már sem az orvosi beavatkozások, sem családjá szeretetteljes gondoskodása nem tudott rajta. 79 éves volt, amikor engedve Teremtő Istene hazahívó szavának, ő is elindult a minden élők útján.

A történelmi Békés-Bánáti Református Egyházmegye II. találkozója

A Történelmi Békés-Bánáti Református Egyházmegye gyülekezeteinek találkozására immár második alkalommal került sor 2014. október 4. napján. A helyszín Temesvár, a házigazda Fazakas Csaba a Temesi Református Egyházmegye esperese és a temesvári református gyülekezet lelkipásztora.

A találkozóra határon innen és túlról érkező vendégeket is vártak, emlékezve és emlékeztetve az együvé tartozásra, hiszen az egykori egyházmegye területén ma három ország osztozik. Az egyházmegye a 17. század közepére 34 anyaegyházzal bírt, amely – a török és labanc dúlást követően – 1821-re 23-ra csökkent. Az elhívott lelkipásztorok és a gyülekezetek munkájának eredményeként az egyházmegyében 1912-re 49 anyaegyház 8 leányegyház és 24 fiókegyház jött létre. Ezt a fejlődést szakította meg a trianoni-békédiktátum. A trianoni döntéskor (1920. június 4.) 53 anyaegyház alkotta az egyházmegyét 63 lelkésszel. Az új határok meghúzásakor ezekből csak 30 maradt meg az anyaországban 40 lelkésszel. A törté-

nelmi Békés-Bánáti Egyházmegye Trianont megelőzően a legnagyobb területű és népességű egyházmegyéje volt a református egyháznak. A református magyarok 19%-a tartozott ide. Területe kiterjedt Békés, Csongrád, Csanád, Tóronál, Temes és Krassó-Szörény vármegyékre. Az egykori egyházmegye területén ma 5 református egyházmegye található: Aradi, Bánáti, Békési, Csongrádi, Temesvári.

A találkozó a temesvári Bételei baptista imaházban került megtartásra, figyelemmel a résztvevők hatalmas számára, hiszen közel ezer református magyar gyűlt össze ezen alkalomból. A rendezvényt megtisztelték jelenlétükkel a helyi baptista gyülekezet vezetői, az RMDSZ helyi vezetője valamint a román állam helyi és megyei vezetői.

Helyi baptista vezetők köszöntésükben elmondták, hogy nagy tisztelettel vannak a református közösség iránt. Emlékeztek a 25 évvel ezelőtti történetekre, rámutatva az összefogás erejére. A baptista közösség kiállt 25 éve a református magyarok mellett, ebből indult a

rendszerteremtő román forradalom.

A Temes Megyei Tanács Elnöke románul köszöntötte a jelenlévőket, egymás megbecsüléséről, a közös útról beszélt.

Marossy Zoltán Temes Megye Alispánja – a román Kormányt képviselve – magyarul köszöntötte a találkozót. „Ami együvé tartozik, az előbb vagy utóbb össze fog nőni...” mondta, Ő hisz ebben. A protestáns Perényi Péterrel beszélt, aki 1526-ban főispán lett, amely egy új utat nyitott a magyarok számára. Történelmi visszatekintésében a 165 éve történt Temesvári csatára is emlékezett. A nemzet megbicsaklani látszott az aradi vértanúk kivégzésekor, de Trianon megmutatta, hogy még ezt is meg lehet haladni, lehet még rosszabb is. Ezt a találkozást a 25 évvel ezelőtti események tették lehetővé.

Az alispán elmondta, hogy a nemzeti egyesülés millió hajszálon él/élt tovább, ez az egyházak és az emberek ügye, nem a politikusoké. Érezzük, hogy a magyarok összetartoznak szerte a világon.

Békés-Bánati Református találkozó... folytatás a 14. oldalról

Halász Ferenc az RMDSZ vezetője megjegyezte, hogy vissza lehet emlékezni az ötszáz éve élt alispánra, RMDSZ vezető viszont nem volt ötszáz éve.

A köszöntők után Katona Gyula a Békési Református Egyházmegye esperesének igehirdetésére került sor (Márk 6,30), kiemelve a lelki táplálék kiemelkedő szerepét a keresztyén ember életében.

Az igehirdetést követően a Temesvári Új Évezred gyülekezet kórusa szolgált Szabó Gabriella vezényletével.

A Békés-Bánati Egyházmegye történeti kutatásának eredményeiről Dr. Hegyi Ádám történész számolt be. A kutatócsoport 2013-ban alakult Dr. Szabadi István vezetésével, Dr. Tóth Levente történész közreműködésével. A munkát elkezdték, a történelmi egyházmegye valamennyi gyülekezetét tervezik felkeresni a korabeli dokumentumok felkutatása és feltérképezése végett. A munka folytatódik, az újabb eredményekről a következő találkozó alkalmával beszámol.

Hindrich Sándor karnagy vezényletével a Temesvár-Belvárosi gyülekezet Szabolcska Mihály énekkara szolgált.

Fazekas Csaba esperes úr virtuális kirándulásra hívta a megjelenteket, képekben bemutatva az egyházmegye gyülekezeteit. Bemutatásra kerültek a templomok, az imatermek, az épületek. Azonban az egyházak élete szempontjából nemcsak az ingatlanok a fontosak, hanem a bennük zajló élet

is, így bepillantást nyerhettünk az alkalmakba is. Láttunk képeket nyári táborokból, nőszövetségi alkalmakról, ifi találkozókról, kórus fellépésről, karácsonyi műsorról, kézműves táborról (Végvár), idősek vasárnapjáról.

A délelőtti programot a közösségi összetartozást leginkább kifejező közös felvonulás követte. A felvonulás útvonala az imateremtől a főutcán át a belváros egyes részeit ölelte fel. A rendőrség által biztosított felvonulás során a budapesti Cantores Ecclesiae fúvószenekart követve református énekeket énekelt a sokaság, az utcai járókelők is megtapasztalhatták a békés felvonulás erejét, az összetartozás szépségét, a közösség erejét, az együvé tartozás nagyszerű érzését.

Olyan nagy divat manapság a határon túli és az anyaországi magyarság összetartozásáról beszélni, ezt ezen a napon meg is lehetett élni. Körülöttem magyarok és reformátusok, függetlenül attól, hogy magyar, román vagy szerb útlevelel lapul a zsebében. Öröm volt megélni a közösséget, az élő református egységet.

Az ebéd az imaterem ebédlőjében zajlott három turnusban, melynek rendjét a piros a fehér és a zöld karszalagok jelezték. Az ebéd nem is lehetett más, mint a töltött káposzta.

Ebéd után megtekintettük a Temesvár-Belvárosi gyülekezet templomát, gyülekezeti központját, ahol megvásároltuk az ezen alkalomra készült em-

lékbort.

Délután az Úrvacsorás Istentiszteleten Ft. Csúry István a Királyhágómelléki Egyházkerület püspöke igehirdetésében elmondta a közös jövő felépítése Isten segítségével lehetséges, az Ige és a keresztyéni értékek előtérbe helyezésével és a hit megtartásával.

Az istentisztelet Juhász András a Csongrádi Református Egyházmegye főjegyzője Úrvacsorai agenda szolgálatával zajlott. A rendezvényen befolyt perselypénzt és adományokat a Zombolya-i Szórványközpont javítására fordítják.

Reményik Sándor Csendes csodák című versét K. Szabó Andrásné békési presbiter mondta el nagy átéléssel. Mészáros János Elek koncertje zárta az alkalmat. A műsor rendkívül színvonalas, szívhez szóló volt, az élmény féltve őrzött kincs lesz a szívünkben nagyon hosszú ideig.

Fazekas Csaba esperes úr a rendezvényről zárásként annyit mondott, „... amit tavaly még csak kicsit láttunk, ma nagyon látjuk”. A találkozó ismét megmutatta, hogy a földi határok elválaszthatnak minket, de lélekben nincsenek határok. Ezen a napon a közös vérségi kapcsolatokon túl a hit egységében is együtt lehettünk. Soli Deo Gloria.

„Mert nem lehet feledni, nem, soha, Amíg magyar lesz és emlékezet...”

Juhász Gyula: Trianon

(Mezőberény) Dr. Karmanóczy András

Az adventi időszak igéi

Advent 1. vasárnapja (november 30.)

Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és számaron ül, számarcsikó hátán. Zak 9,9

Ki irányította az Úr lelkét, ki volt tanácsadója, aki oktatta? Ézs 40,13

Én vagyok az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég. Jel 22,13

Advent 2. vasárnapja (december 7.)

Amikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel, és emeljéte fel a fejeteke, mert közeledik a megváltásotok. Lk 21,28

Emlékezz az ősidőkre, gondold csak át az előző nemzedékek éveit! Kérdezz meg atyádat, ő majd elbeszéli, a közötted élő véneket. 5Móz 32,7

Eszembe jutott ugyanis a benned élő képmutatás nélküli hit, amely először nagyanyádban, Lóiszbán és anyádban, Eunikében lakott, de meg vagyok győződve arról, hogy benned is megvan. 2Tim 1,5

Advent 3. vasárnapja (december 14.)

Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Az Úr jön hatalommal Ézs 40,3.10

De nagyon vigyázzatok! Szeresséte az Urat, a ti Isteneteket, és mindenben az ő útjain járjatok; tartsátok meg parancsolatait, ragaszkodjatok hozzá, és őt szolgáljátok teljes szívetekből és teljes lelketekből! Józ 22,5

Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is; és ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya. Jn 12,26

Advent 4. vasárnapja (december 21.)

Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete! Az Úr közel! Fil 4,4-5

Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt. Zsolt 103,11

Kegyelem nektek és békeesség attól, aki van, és aki volt, és aki eljövendő, és a hét lélektől, akik trónja előtt vannak Jel 1,4

GYÜLEKEZETI ANYAKÖNYVI HÍREK – (2014. június 25 – 2014. október 26. között)

Megkereszteltettek: Vig Dóra, Fodor Zoé, Csatári Dóra Laura, **Tóth Krisztina**, Csatári János, Baji László, Cinanó Maja, Cinanó Mihály, Balázs Mirabella, **Puskás Levente**, **Puskás Tímea**, Kiss Hanna, Kiss Luca, Pásztor Gyula, Horváth Ferenc Attila, Farkas Miklós, Taub Szabolcs, Gulyás Adrienn, Fazekas Marcell, Herda Zsombor Mihály, **Herda Szabolcs István**, Kertész Mariann, Baji Anna Petra, Göndör Petra, Bondár Nóra Réka, **Samu Anita**, Csótó Zselyke Tünde és Nagy Szilárd. **Felnőttkereszttség vastag betűvel szedve.**

Konfirmáltak: **Tóth Krisztina**, **Puskás Levente**, **Puskás Tímea**, **Herda Szabolcs István** és **Samu Anita**.

Házasságukat megáldatták: Lipcsei

Péter és Bereczki Brigitta, Prjevara Richárd és Nagy Beáta Eszter.

Aranymenyegzőn házasságukat újra megáldatták: Endródi László és Bárdos Irma.

Elhunytak: Vári Eszter (93), Varga Imre (90), Fehér Sándorné Kovács Mária lelkipásztor (59), öz. Gyenge Gáborné Somogyi Mária (83), Málint Mihály (86), Lipcsei Imre (80) – Bélmegyer, öz. Pataki Lajosné Kocsor Mária (77), K. Szabó Istvánné Kocsor Anna (88), Szabó Gábor (98), Varga György Ferencné Kovács Julianna (47), Szekerczés Károlyné Pocsaji Julianna (62), öz. Durkó Mihályné G. Nagy Eszter (83), Balázs Sándor (77), öz. Vágási Istvánné Nagy Ilona (61), öz. Szalacsi Jánosné Szabó Ilona (85), Balog László (89), Deák Ferencné Kelemen

Irén (83), Ambrus Sándor (79), Szekeres László Imre (59), öz. Kelemen Istvánné P. Tóth Zsuzsanna (88), Karancsiné Szabó Katalin Zsuzsanna (56), Herpai Lászlóné Bereczki Julianna (89), öz. Kun Sándorné Csapó Anna (90) – Kétsoprony, Tóth Sándor (55), Futaki Eszter (78), öz. Szilágyi Lászlóné Andor Ilona Zsófia (70), Szőke Bálintné Farkas Katalin (87), Bugyi Ferenc (67), Nagy László (65), Czövek András (72), öz. Szabó Istvánné Kocsor Julianna (71), Püski Imre Kamuti presbiter (79), Pap Sándorné Vetési Julianna (89), Somoskőy Julianna Zsuzsanna (72) és Kovács Mihály (86).

Jézus mondta: „*En vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz énbenem, ha meghal is, él, s aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha.*” (Jn 11,25-26.)

Ünnepi alkalmaink a hétvégén

Október 31-én, pénteken reformációi istentiszteletet tartunk negyed tíz órai kezdettel a békési református templomban a Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium tanulói-nak részvételével és műsorával.

A hétvége további része is mozgalmasnak ígérkezik, ugyanis idén is lesznek halottainkra emlékező temetői istentiszteletek:

Október 31-én vidéken

fél 2-kor Kamuton

fél 3-kor Muronyban

fél 4-kor Bélmegyeren

November 1-jén 15 órakor Békésen, a Rózsa temetőben a ravatalozóban lesz istentisztelet.

November 2-án, vasárnap öt órakor a békési baptista imaházban lesz a békési protestáns gyülekezetek részvételével tartott istentisztelet, amelyen az összevont énekkar is szolgál.

Impresszum: Békési Harangszó – megjelenik negyedévente. A lap a Békési Református Gyülekezet lelkesi hivatalában készül a Gyülekezet tagjai számára • Felelős kiadó: Katona Gyula lelkipásztor • Szerkesztő: Mucsi András, e-mail: mucsikdnp@gmail.hu • A Szerkesztőbizottság tagjai: Katona Gyula, Mucsi András, Zsombok Imre • Nyomda: Földesi és Társa Bt. Békés • Kapcsolat: Békési Harangszó, 5630 Békés, Széchenyi tér 21., e-mail: brefegy@t-online.hu

VI. Békési Református Bál

Érezze jól magát Ön is családjával, barátaival, ismerőseivel a
2014. november 15-én (szombaton) 19 órától
 kezdődő, a régi békési hagyományokat őrző
VI. REFORMÁTUS BÁL ALKALMÁN,
 amit a **Békési Galériában** rendezünk.

A bál védnöke:
FARKAS ZOLTÁN
 a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség vezetője

Műsor:
 Első bálózók nyitó tánca
 A Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola,
 Óvoda és Kollégium óvodásainak és diákjainak műsora
 Első bálózók záró tánca

Vacsora – amit a Nagyházpince Borozó biztosít –
 * Tánc * Zene: Sebestyén Duó *

Tombola, értékes nyereményekkel:
 A fődíjakat CSUTA GYÖRGY festőművész és
 PÜSKI SÁNDOR grafikusművész ajánlották fel

Jegyek elővételben megvásárolhatók november 12-ig
 a Református Iskola telephelyein és a Református Lelkesi Hivatalban
 (Békés, Széchenyi tér 21. Telefon: 66/411-357)

A jegy ára: 6.000 Ft.